

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 91/2026-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3Tos/137/2025 z 29. októbra 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 21. januára 2026 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) v záhlaví označeným uznesením krajského súdu, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie, priznať finančné zadostučinenie vo výške 5 000 eur a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 3T/51/2013 zo 6. decembra 2013 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5To/3/2014 z 11. februára 2014 uznaný za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 47 ods. 2 Trestného zákona a pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona a bol mu uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov.

3. Okresný súd uznesením sp. zn. 6Nt/6/2025 z 27. júna 2025 podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietol návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, pretože nezistil podmienky podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Krajský súd napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu.

4. Krajský súd po konštatovaní splnenia procesných podmienok a prieskume uznesenia okresného súdu a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že sťažnosť nie je dôvodná. Ďalej priblížil výrok odsudzujúceho rozsudku a odôvodnenie návrhu na povolenie obnovy konania. Uviedol aplikovaný právny predpis a výklad právnej normy. Uznesenie okresného súdu považoval za správne a zákonné, preto sa s ním stotožnil a v podrobnostiach poukázal na časti odôvodnenia na stranách 5 a 6. Dodal, že po právoplatnom rozhodnutí vo veci nevyšli najavo žiadne nové skutočnosti ani nové dôkazy súdu skôr neznáme, a preto nebola splnená základná podmienka, aby vôbec mohlo dôjsť k povoleniu obnovy konania. Sťažovateľ sa v podstate domáha zníženia výmery uloženého trestu s poukazom na novelu Trestného zákona.

5. Krajský súd zdôraznil, že novela Trestného zákona účinná od 6. augusta 2024 nie je sama osebe novou skutočnosťou v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ktorá by mohla vo vzťahu k uloženému trestu odňatia slobody odôvodniť iné rozhodnutie, ako bolo prijaté. Poukázal na § 2 ods. 1 Trestného zákona s tým, že neskorší zákon možno použiť len do vynesenia rozsudku, resp. do právoplatného skončenia trestného stíhania. Keďže odsudzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť 11. februára 2014, novela Trestného zákona účinná od 6. augusta 2024 sa na trestnú vec sťažovateľa nevzťahuje. Dôvodom na povolenie obnovy konania nie je pre sťažovateľa priaznivejšia zmena Trestného zákona, ktorá nastala až po právoplatnosti meritórneho rozhodnutia, keďže podstatou obnovy konania je naprávať možné skutkové omyly, pričom pri zmene zákona sa nemení skutok, ale mení sa právo. Použitie retroaktivity v trestnom konaní je síce v súlade s ústavnou zásadou podľa čl. 50 ods. 6 ústavy v prospech páchatel'a povinné, avšak moment, ktorý jej aplikáciu ohraničuje, je právoplatnosť rozsudku vo veci samej. Keďže u sťažovateľa nedošlo k zmene zákonných ustanovení vo vzťahu k posúdeniu trestnosti spáchaného trestného činu a ukladania trestu, nejde o situáciu, ktorú upravuje druhá veta § 2 ods. 1 Trestného zákona.

6. Podľa krajského súdu neobstojí ani argumentácia o aplikácii § 41b ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (zrušeného k 1. marcu 2019), keďže v danom prípade nedošlo k strate účinnosti na vec sa vzťahujúcich ustanovení Trestného zákona alebo ich častí podľa čl. 125 ods. 3 ústavy v konaní o súlade právnych predpisov. Nad rámec krajský súd dodal, že uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov by aj tak nebolo možné považovať za taký, ktorý by bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu, za ktorý bol sťažovateľ odsúdený, ani k jeho pomerom ani ktorý by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Napadnuté uznesenie je nezákonné a došlo ním k porušeniu označených práv, pretože krajský súd nezistil podmienky obnovy konania. Krajský súd zjavne odignoroval podstatu novelizácie Trestného zákona č. 40/2024 Z. z. (ktorou sa menil § 47 ods. 2 Trestného zákona), odôvodnenie v dôvodovej správe, ako aj skutkové okolnosti uvádzané sťažovateľom a neposúdil vec zo všetkých ústavnoprávnych hľadísk, čo malo za následok nesprávne posúdenie a vyhodnotenie skutkového stavu a vydanie arbitrárneho rozhodnutia, ktorým bolo hrubo zasiahnuté do základných práv.

8. Súčasná právna úprava je pre sťažovateľa „za účinnosti pôvodného zákona platného od 1. 8. 2013 do 31. 1. 2014“ výrazne priaznivejšia, pričom aj motiváciou zákonodarcu na prijatie zmienenej novely bolo zmierniť prílišnú prísnosť zásady „trikrát a dost“ vo vzťahu k trestom nižšej

spoločenskej nebezpečnosti a závažnosti. Nemožno súhlasiť s argumentáciou okresného súdu (prechodné ustanovenia novelizácie Trestného zákona č. 40/2024 Z. z. neustanovujú prehodnotenie právoplatne uložených trestov na základe § 47 ods. 2 Trestného zákona, prehodnotenie uložených trestov sa podľa § 405a, § 405b a § 405c Trestného poriadku týka iba trestných činov, ktorých trestnosť zanikla na základe uvedenej novelizácie, zákonodarca to nezakotvil obdobným spôsobom pre tresty uložené podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona, a tak nemožno ísť nad tento rámec a prehodnotiť takto ukladané tresty), ide o zavádzajúce, nesprávne a irelevantné výroky súdu. Zmenu § 47 ods. 2 Trestného zákona je po novelizácii č. 40/2024 Z. z. možné vzhľadom na závažnosť a povahu zmeny zákona považovať za dôvod na povolenie obnovy konania, keďže súčasná úprava už nepripúšťa použitie zásady „trikrát a dost“ vo vzťahu k predchádzajúcemu dvojnásobnému uloženiu nepodmienečného trestu odňatia slobody za trestný čin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, ale len za tento trestný čin podľa § 188 ods. 3 a 4 Trestného zákona, keďže táto zmena je priaznivejšia a mala by pri súčasnom rozhodovaní podstatný vplyv na pôvodné odsúdenie (ukladanú sadzbu nepodmienečného trestu) sťažovateľa. Súdny mali povinnosť vyhodnotiť, ktorý zákon je pre sťažovateľa v komplexe všetkých aspektov pri opätovnom ukladaní trestu priaznivejší.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavnú sťažnosť spísal sťažovateľ sám, hoci zákon o ústavnom súde v § 34 vyžaduje, aby bol navrhovateľ v konaní pred ústavným súdom zastúpený právnym zástupcom okrem prípadu, ak je sám advokátom. Keďže sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom, ústavný súd najskôr skúmal, či sú naplnené zákonné dôvody na jeho ustanovenie.

11. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiada, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť. Ústavný súd sa preto zameril na skúmanie tretej z podmienok, teda či nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

III.1. K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny:

12. Sťažovateľ pri námietke o porušení čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny neuvádza žiadne skutkové ani právne dôvody súvisiace so základnými právami vyplývajúcimi z označených článkov, ktoré by sa odlišovali od nosnej námietky o arbitrárnosti pokrytej zložitejšie štruktúrovaným základným právom na súdnu ochranu (ktorého súčasťou sú aj základné práva vyplývajúce z čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny). Tieto

obsahové nedostatky by v prípade zastúpenia advokátom predstavovali dôvod na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nedostatok jej náležitostí.

III.2. K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 2 charty a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

13. Pri námietke o porušení čl. 47 ods. 2 charty sťažovateľ neuviedol žiadne dôvody na aplikáciu charty a ani ústavný súd nezistil, že v predmetnej veci išlo o situáciu, ktorá by spadala do pôsobnosti práva Európskej únie. Nedostatok súvislosti medzi konaním členského štátu (rozhodovanie súdov o povolení obnovy pôvodného konania) a právom Únie má za následok záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v tejto časti a je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

14. Na konanie o návrhu na povolenie obnovy konania sa čl. 6 ods. 1 dohovoru nevzťahuje. Svedčí o tom stabilizovaná judikatúra ústavného súdu (napr. II. ÚS 255/2011, III. ÚS 223/2017, IV. ÚS 108/2014, I. ÚS 227/2013 a tam uvedená judikatúra), ako aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (Kulnev v. Rusko, rozhodnutie z 18. 3. 2010, č. 7169/04, Rudan v. Chorvátsko, rozhodnutie z 13. 9. 2001, č. 45943/99). V tomto konaní ide o vydanie rozhodnutí, ktoré priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru (o tom už bolo právoplatne rozhodnuté v pôvodnom konaní, ktorého obnovy sa sťažovateľ domáhal). Ochrany práv obsiahnutých v čl. 6 dohovoru sa možno domáhať až v obnovenom konaní, t. j. po tom, ako bolo príslušným všeobecným súdom právoplatne rozhodnuté o povolení obnovy konania (II. ÚS 196/2019). Medzi napadnutým uznesením a namietaným porušením čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje príčinná súvislosť, preto je ústavná sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená, čo zakladá dôvod na odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny napadnutým uznesením:

15. Sťažovateľ tvrdí, že napadnuté uznesenie je nezákonné a arbitrárne. Účelom obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstrániť nedostatky v skutkových zisteniach právoplatných rozhodnutí všeobecných súdov, pokiaľ dodatočne vyšli najavo nové skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli súdu skôr známe a nemohli sa ani brať do úvahy. Ani všeobecné súdy, o to menej ústavný súd, však nemôžu v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy podľa Trestného poriadku preskúmať napadnuté meritórne rozhodnutie (jeho vecnú správnosť) ani posudzovať otázku viny či trestu. Úloha ústavného súdu nie je odpovedať na otázku, či obnova konania mala alebo nemala byť povolená. Jeho úloha spočíva len v posúdení skutočnosti, či sa záver konajúcich súdov o zamietnutí návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania opieral o náležite prezentované dôvody ideovo zodpovedajúce zmyslu a podstate použitej právnej úpravy (porov. I. ÚS 302/2019, č. 46/2019 ZNaU).

16. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli, resp. arbitrárnosti pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné

uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03). V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné poukázať aj na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého rozhodnutie a postup všeobecného súdu, ktoré sú v súlade s platným a účinným zákonom (na vec aplikovateľnými procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi), nemožno kvalifikovať ako porušovanie základných ľudských práv (m. m. napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

17. Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutým uznesením a jemu predchádzajúcim uznesením okresného súdu, ktoré posudzoval vo vzájomnej súvislosti (IV. ÚS 350/09), konštatuje, že predmetné rozhodnutia obsahujú dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by v nich obsiahnuté závery boli vo výsledku odchýlením od aplikovanej právnej normy a popretím jej účelu a významu alebo zjavne nedôvodné a ústavne neudržateľné. Krajský súd zrozumiteľne a dostatočne odpovedal na podstatu hlavného argumentu sťažovateľa o aplikácii novelizovaného znenia Trestného zákona uvedeného v jeho návrhu a následnej sťažnosti, neponechal ho bez povšimnutia. Priestor pre zásah ústavného súdu sa otvára len v prípade zistenia aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecným súdom, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

18. V danej súvislosti ústavný súd odkazuje aj na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 44/2013, podľa ktorého podmienky obnovy konania sa netýkajú zmeny právneho stavu, t. j. zákonných podkladov posudzovania trestnosti činu a ukladania trestu, pričom splnením podmienky na obnovu konania „*ex lege*“ je tá právna skutočnosť, ak ústavný súd vyslovil nesúlad zákona s ústavou. Aj ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 142/2018 z 26. júla 2019 (osobitne bod 17) uviedol, že „za skutočnosť súdu skôr neznámu nemožno považovať prípadné zmeny hmotného práva... v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku, keďže táto v čase vyhlásenia pôvodného rozhodnutia objektívne neexistovala“, a teda nemohla byť zohľadňovaná, prípadne aplikovaná pri procese rozhodovania.

19. V rovnakej línii pokračuje aktuálna judikatúra ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov o návrhoch na obnovu konania z dôvodu zmeny Trestného zákona účinnej od 6. augusta 2024 (uznesenie sp. zn. IV. ÚS 449/2025 z 26. augusta 2025, podobne k použitiu *lex mitius* uznesenie sp. zn. IV. ÚS 503/2025 z 30. septembra 2025).

20. Krajský súd teda bez dopustenia sa arbitrárnosti hodnotil relevantné skutočnosti z hľadiska aplikácie súvisiaceho ustanovenia právneho predpisu, keď skúmal, či zmena Trestného zákona je novou skutočnosťou podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Obsah ústavnej sťažnosti je len pokračovaním tvrdení sťažovateľa z konania o povolenie obnovy konania v prospech jeho názoru, že sú splnené podmienky na povolenie obnovy konania. Sťažovateľ tak v podstate ústavný súd stavia do pozície ďalšej opravnej inštancie, ktorá mu v zmysle už uvedeného neprináleží.

21. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

22. Vychádzajúc z uvedených dôvodov, ústavný súd aj v tejto časti sťažnosti dospel k záveru o nedostatku spojitosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a námietkami o porušení

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, čo pri meritórnom prieskume predstavuje dôvod na jej odmietnutie z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.4. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

23. S poukazom na závery v bodoch III.1 až III.3 ústavný súd konštatuje, že u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, pretože ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (výrok 1). Priamym zákonným následkom nevyhovenia žiadosti je odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde (výrok 2).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2026

Libor Duľa
predseda senátu